

Ministerie van Defensie
Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid
O.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Betreft: Zienswijzen ontwerp-beleidsvisie

Datum: 3 juli 2025

Hooggeachte heer Tuinman,

Op 23 mei 2025 heeft de ministerraad de ontwerp-beleidsvisie van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) vastgesteld, waarna u deze, samen met het plan-MER, op 28 mei 2025 ter visie heeft gelegd en uiterlijk tot en met 9 juli 2025 ruimte biedt voor het geven van een formele reactie (zienswijze). De gemeente Maashorst wil met deze brief, naast een algemene reactie, een drietal formele reacties (zienswijzen) geven op de ontwerp-beleidsvisie.

Algemene reactie:

De gemeente Maashorst wil haar waardering uitspreken voor het transparante proces vanaf de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) in december 2023, het daaropvolgende plan-MER traject met de 1^e en 2^e trechtering van de onderzoeksresultaten, tot aan de recente besluitvorming over de voorkeursalternatieven, inclusief het daarbij gevoerde participatie- en communicatieproces. De noodzaak voor uitbreiding van activiteiten van onze krijgsmacht in het belang van onze vrijheid en veiligheid is evident en de gemeente Maashorst begrijpt de daarvoor benodigde extra ruimte om alle onderdelen van de krijgsmacht meer en beter te kunnen laten oefenen.

Op het grondgebied van de gemeente Maashorst heeft u in het plan-MER traject drie bovenregionale behoeften onderzocht: uitbreiding van de mogelijkheid om te oefenen met explosieven en uitbreiding landingsplaatsen voor helikopters op het springterrein in Reek en uitbreiding van de capaciteit voor jachtvliegtuigen op vliegbasis Volkel. Uitbreiding van oefenen met explosieven en uitbreiding jachtvliegtuigen kwamen niet door de 1^e trechtering, vooral vanwege het grote aantal gehinderde omwonenden en omdat invulling van beide behoeften op deze bestaande locaties niet bijdraagt aan betere spreiding over Nederland. Wij waarderen het zeer dat u deze tussenresultaten al op 12 november 2024, respectievelijk 12 december 2024, openbaar heeft gemaakt. Onze inwoners hoefden daardoor niet onnodig lang in onzekerheid te blijven. De onzekerheid nam weer toe toen bleek dat het springterrein in Reek gedurende het onderzoek (alsnog) in beeld kwam als een van de 32 extra landingsplaatsen voor helikopters.

Naast de hierboven genoemde bovenregionale behoeften heeft u ook een drietal lokale behoeften onderzocht: uitbreiding milieuruimte en juridische borging van de 'outer horizontal space' rond vliegbasis Volkel en uitbreiding oefenterreinen met graafmogelijkheden (springterrein Reek). Uitbreiding milieuruimte (grondgeluid) voor vliegbasis Volkel heeft u niet meegenomen in het voorkeurspakket.

Specifieke (formele) reacties:

Zienswijze bij bovenregionale behoefte 12: landingsplaatsen voor helikopters

Defensie heeft voor deze behoefte 32 oefenterreinen aangewezen als voorkeursalternatief, waaronder het springterrein in Reek voor < 150 landingen per jaar. Uw keuze om 32 locaties aan te wijzen vanuit de behoefte aan spreiding van overlast kunnen wij begrijpen, maar niet dat u daarvoor ook het springterrein in Reek heeft aangewezen. De inwoners van de gemeente Maashorst ervaren vijf dagen per week al grote overlast van geluid en trillingen die veroorzaakt worden door de bestaande activiteiten op en rond het springterrein in Reek en op en rond de 7 km zuidelijker gelegen vliegbasis Volkel. Het daaraan toevoegen van maximaal 150 helikopterlandingen, met de daarbij bijbehorende vliegbewegingen, veroorzaakt een nog grotere cumulatie van overlast op de leefsituatie van onze inwoners. Ook maximaal 150 helikopterlandingen met bijbehorende vliegbewegingen op en rond het 3 km naar het oosten gelegen oefenterrein Langenboom telt daar nog bij op. Wij wijzen op uw eigen argumenten waarom u een 2^e springterrein elders in Nederland niet heeft meegenomen in de ontwerp-beleidsvisie NPRD. Alhoewel uit het plan-MER onderzoek een voorkeurslocatie voor een 2^e springterrein naar voren kwam heeft u daarvan afgezien vanwege de grote effecten op de leefomgeving en stapeling met andere defensieactiviteiten in de omgeving van de locatie. Wij zijn van mening dat het springterrein in Reek om dezelfde redenen niet geschikt is om aan te wijzen als een van de 32 landingsplaatsen voor helikopters.

Zienswijze naar aanleiding van het niet aanwijzen van een voorkeurslocatie voor een 2^e springterrein (behoefte 4)

Uit het plan-MER onderzoek kwam een voorkeurslocatie voor een 2^e springterrein elders in Nederland naar voren. U heeft beargumenteerd waarom u deze locatie niet heeft meegenomen in de ontwerp-beleidsvisie NPRD en geeft aan dat de behoefte om meer te kunnen oefenen met explosieven onverminderd groot blijft. U schrijft in uw ontwerp-beleidsvisie: "Defensie zal daarom bezien in hoeverre deze behoefte op een andere wijze geheel of gedeeltelijk ingevuld kan worden". Gemeente Maashorst is van mening dat het springterrein in Reek daarvoor niet geschikt is en wil voorkomen dat het geschikt wordt om deze behoefte geheel of gedeeltelijk in te vullen. Ook niet als de vergunningen voor het springterrein in Reek daarvoor nog ruimte zouden bieden of als er ruimte kan ontstaan door bepaalde huidige activiteiten (waarbij niet met explosieven geoefend wordt) naar andere locaties in Nederland te verplaatsen. De grote effecten op de leefomgeving door het huidige gebruik zijn voor de gemeente Maashorst het maximum toelaatbare.

Zienswijze bij behoefte 31: juridische verankering outer horizontal space.

Deze behoefte is aan de orde rond vier vliegbases in Noord-Brabant en legt mogelijk nieuwe beperkingen op grote delen van de provincie, waaronder een groot deel van Noordoost Brabant. Hiervoor geldt een 'licht planologisch regiem', maar onduidelijk is hoe gemeenten hier in de praktijk mee om moeten gaan. In Plan-MER wordt gesproken over een 'ja, mits' regime; waarbij voor nieuwe obstakels met een hoogte van meer dan 150 meter met een veiligheidsstudie moet worden aangetoond dat het plaatsen ervan de luchtvaartveiligheid en bereikbaarheid van de luchthaven niet negatief beïnvloedt. We willen dat Defensie een duidelijke procesbeschrijving maakt hoe we de komende jaren tot werkbare afspraken komen en het meervoudig ruimtegebruik niet onnodig onder druk komt te staan of besluitvorming vertraagt.

Tot slot

Ondanks dat onze inwoners overlast ervaren van de activiteiten van Defensie in onze leefomgeving, hebben de gemeente Maashorst en het overgrote deel van haar inwoners al vele jaren een goede band met Defensie, in het bijzonder met Vliegbasis Volkel en het springterrein in Reek. Wij streven ernaar die band ook in de toekomst te continueren.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Maashorst,

De secretaris

J.A.G.M. van Aaken
José van Aaken
22-06-2025

De burgemeester

Hans van der Pas
Hans van der Pas
22-06-2025